

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (desiata komora)

z 13. marca 2025*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana spotrebiteľa – Smernica 93/13/EHS – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Článok 4 ods. 2, článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 – Bod 1 písm. i), j) a m) prílohy k smernici 93/13 – Zmluvy o spotrebiteľskom úvere – Zmluvná podmienka, z ktorej spotrebiteľovi vyplýva povinnosť uzavrieť zmluvu o ručení – Ručiteľ vybraný veriteľom – Vylúčenie podmienok týkajúcich sa hlavného predmetu zmluvy – Doplnková zmluva k zmluve o úvere – Právomoc vnútroštátneho súdu – Konanie o platobnom rozkaze – Smernica 2005/29/ES – Nekalé obchodné praktiky – Články 5 a 8 – Príloha I – Smernica 2008/48/ES – Článok 3 písm. g), i) a n), článok 10 ods. 2, článok 15 ods. 2 a článok 23 – Zmluva o viazanom úvere – Pojem – Celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom – Ročná percentuálna miera nákladov – Neuvedenie informácie o relevantných nákladoch – Sankcia“

Vo veci C-337/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Sofijski rajonen sad (Okresný súd Sofia, Bulharsko) z 29. mája 2023 a doručený Súdnemu dvoru 29. mája 2023, ktorý súvisí s konaním:

APS Beta Bulgaria EOOD,

Agencija za kontrol na prosročeni zadälženija AD

SÚDNY DVOR (desiata komora),

v zložení: predseda desiatej komory D. Gratsias, predseda štvrtej komory I. Jarukaitis a sudca Z. Csehi (spravodajca),

generálny advokát: A. M. Collins,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Agencija za kontrol na prosročeni zadälženija AD, v zastúpení: E. A. Damjanova, advokat, a Y. B. Janakiev,

* Jazyk konania: bulharčina.

- česká vláda, v zastúpení: L. Březinová, M. Smolek a J. Vlácil, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: P. Ondrůšek, E. Rousseva, N. Ruiz García, H. Tserepa-Lacombe a P. Vanden Heede, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní z 12. septembra 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 1 a 2, článku 5, článku 6 ods. 1 a článku 7 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mím. vyd. 15/002, s. 288), ako aj bodu 1 písm. b), c), i), j) a m) uvedeného v prílohe k smernici 93/13, článku 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22), článku 3 písm. g), článku 10 ods. 2 písm. g), článku 15 ods. 2 a článku 23 druhej vety smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66), ako aj článku 2 ods. 2 a článku 14 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (Ú. v. EÚ L 335, 2009, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci konaní o vydaní platobných rozkazov na zaplatenie peňažných dlhov v prospech spoločností APS Beta Bulgaria EOOD a Agencija za kontrol na prosročeni zadälženija AD na základe zmlúv o spotrebiteľských úveroch a zmlúv o ručení.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 93/13

- 3 Podľa článku 1 ods. 1 smernice 93/13 je jej účelom „aproximovať zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia členských štátov, ktoré sa [týkajú – *neoficiálny preklad*] nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.
- 4 Podľa článku 2 písm. b) smernice 93/13 „spotrebiteľ“ znamená akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom, nevzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu alebo povolaniu“.

5 Článok 3 smernice 93/13 stanovuje:

„1. Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.

...

3. Príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé.“

6 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“

7 Článok 5 uvedenej smernice stanovuje:

„V prípade zmlúv, v ktorých sú všetky alebo niektoré podmienky ponúkané spotrebiteľovi v písomnej forme, musia byť vždy tieto podmienky vypracované zrozumiteľne. Keď existuje pochybnosť o zmysle podmienky, prednosť má výklad priaznivejší pre spotrebiteľa. Toto pravidlo výkladu neplatí v súvislosti s postupmi stanovenými v článku 7 ods. 2[.]“

8 Podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

9 Článok 7 tejto smernice znie takto:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu [ďalšiemu – *neoficiálny preklad*] uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

2. Prostriedky uvedené v odseku 1 zahrňujú ustanovenia, podľa ktorých osoby alebo organizácie s oprávneným záujmom podľa príslušného vnútroštátneho práva na ochranu spotrebiteľov, môžu požiadať súdy alebo príslušné správne orgány o rozhodnutie, či sú zmluvné podmienky navrhované pre všeobecné uplatňovanie nekalé, takže môžu uplatniť vhodné a účinné prostriedky k zabráneniu ďalšieho uplatňovania takých podmienok.

3. So zreteľom na vnútroštátne právo sa môžu právne opravné prostriedky, uvedené v odseku 2, uplatňovať oddelene alebo spolu voči niekoľkým predajcom alebo dodávateľom z toho istého

hospodárskeho sektoru alebo z ich združení, ktorí používajú alebo odporúčajú použitie rovnakých všeobecných zmluvných podmienok alebo podobných podmienok.“

- 10 Príloha k uvedenej smernici s názvom „Podmienky uvedené v článku 3 ods. 3“ v bode 1 stanovuje:

„Podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je:

...

b) neprimerané vylúčenie alebo obmedzenie oprávnených záujmov spotrebiteľa vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi, alebo inej strane, v prípade celkového alebo čiastočného neplnenia alebo neprimeraného plnenia akýchkoľvek zmluvných záväzkov predajcu alebo dodávateľa, vrátane možnosti úhrady dlhu predajcovi alebo dodávateľovi na započítanie nároku, ktorý si môže voči nemu uplatniť spotrebiteľ;

c) vypracovanie dohody z[a]väzujúcej spotrebiteľa v prípade, že[]poskytovanie služieb predajcom alebo dodávateľom podlieha podmienkam, ktorých plnenie závisí len od jeho vlastnej vôle;

...

i) neodvolateľne zaviazat spotrebiteľa k podmienkam, s ktorými sa skutočne nemohol oboznámiť pred uzavretím zmluvy;

j) umožniť predajcovi alebo dodávateľovi jednostranne meniť zmluvné podmienky bez právneho dôvodu, ktorý je uvedený v zmluve;

...

m) poskytnúť predajcovi alebo dodávateľovi právo určiť, či sú tovar alebo služby dodávané v súlade so zmluvou alebo poskytnúť im výlučné právo na výklad ktorejkoľvek podmienky zmluvy;

...“

Smernica 2005/29

- 11 Článok 5 smernice 2005/29 s názvom „Zákaz nekalých obchodných praktík“ v odseku 5 stanovuje:

„Príloha I obsahuje výpočet tých obchodných praktík, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé. Ten istý jediný výpočet sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch a môže byť upravený iba novelizáciou tejto smernice.“

- 12 Článok 8 tejto smernice s názvom „Agresívne obchodné praktiky“ stanovuje:

„Obchodná praktika sa považuje za agresívnu, ak v skutkovej súvislosti, berúc do úvahy všetky jej črty a okolnosti, obťažovaním, nátlakom vrátane použitia fyzickej sily alebo neprimeraným vplyvom podstatne zhoršuje alebo je spôsobilá významne zhoršiť slobodu výberu alebo správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.“

Smernica 2008/48

13 Odôvodnenie 22 smernice 2008/48 znie takto:

„Členské štáty by mali mať naďalej možnosť zachovať alebo zaviesť vnútroštátne ustanovenia, ktoré zakazujú veriteľom žiadať od spotrebiteľa, aby si v súvislosti so zmluvou o úvere otvoril bankový účet alebo uzavrel dohodu o ďalšej doplnkovej službe, alebo aby hradil výdavky alebo poplatky za takéto bankové účty alebo ďalšie doplnkové služby. V členských štátoch, v ktorých sú takéto kombinované ponuky povolené, by spotrebiteľia mali byť pred uzavretím zmluvy o úvere informovaní o akýchkoľvek doplnkových službách, ktoré sú povinné na získanie úveru vo všeobecnosti alebo za ponúkaných podmienok. Náklady na tieto doplnkové služby by sa mali zahrnúť do celkových nákladov spojených s úverom alebo ak sa výška týchto nákladov nedá stanoviť vopred, spotrebiteľom by sa mali pred uzavretím zmluvy poskytnúť primerané informácie o ich existencii. Predpokladá sa, že veriteľ musí mať informácie o nákladoch na doplnkové služby, ktoré spotrebiteľovi ponúka sám alebo v mene tretej osoby, s výnimkou prípadov, keď ich cena závisí od osobitnej charakteristiky alebo situácie spotrebiteľa.“

14 V článku 3 smernice 2008/48 s názvom „Vymedzenie pojmov“ sa stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

g) ‚celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom‘ sú všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov; zahrnuté sú aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o úvere, a to najmä poistné, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí služieb, aby získal úver alebo aby ho získal za ponúkaných podmienok;

...

i) ‚ročná percentuálna miera nákladov [RPMN]‘ sú celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom, vyjadrené ako percento ročne z celkovej výšky úveru, prípadne vrátane nákladov v súlade s článkom 19 ods. 2;

...

n) ‚zmluva o viazanom úvere‘ je zmluva o úvere, pri ktorej:

- i) príslušný úver slúži výhradne na financovanie zmluvy o dodaní konkrétneho tovaru alebo poskytnutí konkrétnej služby, a
- ii) tieto dve zmluvy tvoria z objektívneho hľadiska obchodnú jednotku; obchodná jednotka existuje vtedy, keď úver pre spotrebiteľa financuje dodávateľ alebo poskytovateľ služieb, alebo v prípade, že ho financuje tretia osoba, keď veriteľ využíva služby dodávateľa alebo poskytovateľa služieb pri uzatváraní alebo príprave zmluvy o úvere, alebo ak zmluva o úvere výslovne špecifikuje určitý tovar alebo poskytovanie určitých služieb.“

15 Článok 10 ods. 2 tejto smernice stanovuje:

„Zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza:

...

g) [RPMN] a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto miery;

...“

16 Podľa článku 15 ods. 2 uvedenej smernice:

„Ak tovar alebo služby, na ktoré sa vzťahuje zmluva o viazanom úvere, neboli dodané či poskytnuté alebo boli dodané či poskytnuté len čiastočne, alebo nie sú v súlade so zmluvou o ich dodaní či poskytnutí, spotrebiteľ má právo uplatniť voči veriteľovi právne prostriedky, ak spotrebiteľ uplatnil právne prostriedky voči dodávateľovi, ale jeho nárok nebol uspokojený tak, ako vyplýva zo zákona alebo zmluvy o dodaní tovaru alebo poskytnutí služieb. Členské štáty určia, v akej miere a za akých podmienok sa tieto právne prostriedky môžu uplatniť.“

17 Článok 22 ods. 1 až 3 tej istej smernice stanovuje:

„1. Keďže [V rozsahu, v ktorom – *neoficiálny preklad*] táto smernica obsahuje harmonizované ustanovenia, členské štáty nesmú zachovať ani zaviesť vo svojom vnútroštátnom práve ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od ustanovení tejto smernice.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa spotrebiteľia nesmeli vzdať práv, ktoré sa im priznávajú podľa ustanovení vnútroštátneho práva, ktorými sa vykonáva táto smernica alebo ktoré zodpovedajú tejto smernici.

3. Členské štáty ďalej zabezpečia, aby sa ustanovenia, ktoré prijmú na vykonávanie tejto smernice, nedali obísť osobitnou formuláciou zmlúv, a najmä tým, že sa čerpanie finančných prostriedkov alebo zmluvy o úvere, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, zahrnú do zmlúv o úvere, ktorých povaha alebo účel by umožnili vyhnúť sa jej uplatňovaniu.“

18 Článok 23 smernice 2008/48 stanovuje:

„Členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých na základe tejto smernice a prijmú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili ich vykonávanie. Ustanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.“

Bulharské právo

ZZD

- 19 Článok 138 zakon za zadälženiata i dogovorite (zákon o záväzkových vzťahoch a zmluvách) (DV č. 275 z 22. novembra 1950), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „ZZD“), stanovuje:

„Zmluvou o ručení sa ručiteľ zaväzuje voči veriteľovi inej osoby, že bude zodpovedať za splnenie záväzku tejto osoby. Táto zmluva musí mať písomnú formu.

Ručenie môže vzniknúť len vo vzťahu ku skutočnému záväzku. Môže ísť aj o budúci alebo potenciálny záväzok.“

- 20 Článok 147 ZZD stanovuje:

„Ručiteľovi trvá jeho záväzok aj po splatnosti hlavného záväzku, ak veriteľ podal žalobu proti dlžníkovi do šiestich mesiacov. Toto ustanovenie sa uplatňuje aj v prípade, ak ručiteľ výslovne obmedzil svoje ručenie do doby splatnosti hlavného záväzku.

Predĺženie lehoty poskytnuté veriteľom dlžníkovi nemá voči ručiteľovi žiadne účinky, ak s tým ručiteľ nesúhlasil.“

Zákon o spotrebiteľskom úvere

- 21 Zakon za potrebitelskija kredit (zákon o spotrebiteľskom úvere) z 18. februára 2010 (DV č. 18 z 5. marca 2010), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „ZPK“), v článku 19 ods. 3 a 4 stanovuje:

„3. Výpočet [RPMN] úveru nezahrňa poplatky:

(1) ktoré spotrebiteľ zaplatí v prípade nesplnenia svojich povinností vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

(2) iné ako kúpna cena tovaru alebo služby, ktorú má zaplatiť spotrebiteľ, keď kupuje tovar alebo sa mu poskytuje služba bez ohľadu na to, či sa za nákup alebo poskytnutie platí v hotovosti alebo na úver.

(3) za vedenie účtu spojeného so spotrebiteľským úverom, náklady na používanie platobného nástroja na uskutočňovanie platieb súvisiacich s využívaním alebo splácaním úveru, ako aj iné náklady na uskutočňovanie platieb, ak zriadenie účtu nie je povinné a náklady spojené s týmto účtom sú jasne a samostatne uvedené v zmluve o úvere alebo v inej zmluve uzatvorenej so spotrebiteľom.

4. [RPMN] nemôže presiahnuť pätnásobok zákonnej sadzby úrokov z omeškania v [bulharských levoch (BGN)] a v cudzej mene stanovenej výnosom Rady ministrov Bulharskej republiky.“

Konania vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 22 Vnútroštátny súd, Sofijski rajonen sad (Okresný súd Sofia, Bulharsko), rozhoduje o viacerých návrhoch na vydanie platobných rozkazov v prospech žalobkyní vo veci samej, ktorými sa tieto žalobkyne domáhajú, aby im boli zaplatené finančné dlhy založené na zmluvách o spotrebiteľských úveroch a zmluvách o ručení.
- 23 Tieto zmluvy o spotrebiteľských úveroch uzavreli dve finančné spoločnosti založené podľa bulharského práva s fyzickými osobami, pričom sa týkajú súm vo výške od 300 do 1700 BGN (približne 150 a 870 eur), ktoré mali byť zaplatené prostredníctvom splátok počas obdobia od 3 do 18 mesiacov, a RPMN sú v týchto zmluvách stanovené v rozmedzí od 39,99 % do 50 %.
- 24 Podľa týchto zmlúv mali dlžníci na účely získania úveru alebo rýchlejšieho poskytnutia finančných prostriedkov poskytnúť zábezpeku, ktorá mohla mať rôzne podoby, z ktorých jednou bolo uzavretie zmluvy o ručení so spoločnosťou špecializovanou na túto činnosť, ktorú vybral alebo schválil veriteľ. Podľa vnútroštátneho súdu všetci dotknutí dlžníci uzavreli v ten istý deň, ako boli uzavreté zmluvy o úvere, zmluvy o ručení, ktoré stanovovali odmenu v prospech profesionálnych ručiteľov, teda spoločností poskytujúcich ručenie, zodpovedajúcu sume, ktorá sa pripočítavala k splátkam úveru. Náklady na takéto ručenie, ktoré predstavovali viac ako 75 % celkovej sumy, ktorá mala byť splatená na základe zmlúv o úvere, neboli zahrnuté do RPMN.
- 25 Keďže dlžníci nesplnili svoje záväzky, sumy dlžné na základe zmlúv o úvere veriteľským inštitúciám uhradili títo profesionálni ručitelia, na ktorých prešli nároky týchto inštitúcií. Tieto ručiteľské spoločnosti následne postúpili svoje pohľadávky, vrátane odmeny, ktorú boli dlžníci povinní zaplatiť na základe zmlúv o ručení, na žalobkyne vo veci samej, ktoré sú v podstate spoločnosťami zaoberajúcimi sa vymáhaním pohľadávok.
- 26 Vnútroštátny súd spresňuje, že s výnimkou jednej z vecí, o ktorých rozhoduje, ručitelia uskutočnili platby po uplynutí šesťmesačnej lehoty stanovenej v § 147 ZZD, pričom počas doby plynutia tejto lehoty nebola vznesená námietka proti nečinnosti hlavných veriteľov voči dlžníkom. V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že niektoré vnútroštátne súdy vykladajú toto ustanovenie v tom zmysle, že zániku záväzku ručiteľa spojeného s touto nečinnosťou sa môže dovolávať len tento ručiteľ, a ak sa ho nedovolá, má právo podať regresnú žalobu proti dlžníkovi, ktorý si nesplnil svoj záväzok.
- 27 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd po prvé na účely posúdenia nekalkej povahy zmluvných podmienok podľa smernice 93/13 pýta, či sa majú zmluvy o úvere a o ručení vykladať tak, že sú súčasťami jediného zmluvného vzťahu, ktorého cieľom bolo obísť § 19 zákona o spotrebiteľskom úvere, v znení uplatniteľnom na konania vo veciach samých, ktorý stanovuje maximálnu RPMN pre zmluvu o spotrebiteľskom úvere. V tejto súvislosti uvádza, že v siedmich z ôsmich konaní, ktoré prejednáva, poskytla ručenie dcérska spoločnosť veriteľa. Okrem toho spresňuje, že odmena ručiteľa, ktorá musí byť zaplatená v rovnaký deň ako splátky úveru, bola v každom prípade stanovená na sumu presahujúcu 75 % celkovej sumy, ktorá mala byť zaplatená na základe úveru. Dodáva, že táto odmena nebola zohľadnená pri výpočte RPMN zmluvy o úvere.
- 28 Po druhé sa pýta, či voľbu ručiteľa veriteľom, ktorá je pre dlžníka záväzná, možno považovať za nekalú obchodnú prax v zmysle smernice 2005/29, a v prípade zápornej odpovede, či je oprávnený v rámci konania, ktoré nemá kontradiktórnu povahu, určiť, že takáto zmluvná podmienka je nekalá len na základe vážnych pochybností o tejto otázke.

- 29 Po tretie vnútroštátny súd kladie otázku zlučiteľnosti vnútroštátnej judikatúry týkajúcej sa článku 147 ZZD s článkom 15 ods. 2 smernice 2008/48, za predpokladu, že je uplatniteľný v prejednávanej veci, a s článkami 5 a 7 smernice 93/13.
- 30 Po štvrté sa pýta, či sa má odmena za ručenie, ktorá sa na základe ustanovenia zmluvy o úvere stala povinnou, zohľadniť pri stanovení RPMN a či sa má nesprávne uvedenie tejto RPMN považovať za rovnocenné s jej neuvedením v zmluve o úvere.
- 31 Po piate sa vnútroštátny súd pýta na možnosť kvalifikovať dotknuté zmluvy o ručení ako poisťné zmluvy v zmysle smernice 2009/138, a ak je to možné, na potrebu prípadného schválenia ručenia podľa článku 14 tejto smernice.
- 32 Za týchto podmienok Sofijski rajonen sad (Okresný súd Sofia) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Majú sa článok 4 ods. 2 a článok 6 ods. 1 [smernice 93/13] vykladať v tom zmysle, že ak zmluva o úvere stanovuje povinnosť spotrebiteľa uzavrieť zmluvu o ručení s ručiteľom určeným zo strany veriteľa, obsah zmluvy o ručení nie je ‚hlavným predmetom‘ zmluvy s touto treťou osobou, ale súčasťou obsahu zmluvy o úvere? Je pritom relevantné, či v prípade veriteľa a ručiteľa ide o prepojené osoby?
2. Má sa bod 1 písm. i) prílohy [k smernici 93/13] vykladať v tom zmysle, že ak je spotrebiteľ povinný v rámci už uzavretej zmluvy o úvere poskytnúť ručiteľa – pričom jednou z možností je, že ručením poverí osobu určenú veriteľom –, obsah povinnosti spotrebiteľa zo zmluvy o ručení uzavretej neskôr ako v deň uzavretia zmluvy o úvere sa má považovať za nejasný, pretože pre spotrebiteľa nebolo možné, aby si sám vybral alebo navrhol osobu, ktorú veriteľ určí za budúceho ručiteľa?
3. V prípade, že odpoveď na predchádzajúcu otázku znie tak, že predmet zmluvy o ručení je jasný: Má sa bod 1 písm. i), j) a m) prílohy [k smernici 93/13] vykladať v tom zmysle, že ak sa spotrebiteľ zaviazal, že v rámci už uzavretej zmluvy o úvere poskytne ručiteľa – pričom jednou z možností je, že ručením poverí osobu určenú veriteľom –, obsah povinnosti spotrebiteľa zo zmluvy o úvere sa má považovať za nejasný a to môže viesť k neplatnosti zmluvy o úvere alebo jej jednotlivých zmluvných podmienok?
4. Má sa článok 4 ods. 1 [smernice 93/13] v spojení s článkom 8 [smernice 2005/29/ES] vykladať v tom zmysle, že ak osoba, ktorá poskytuje úver, vyžaduje, aby spotrebiteľ uzavrel zmluvu s osobou, ktorú určí poskytovateľ úveru a ktorá zabezpečí jeho pohľadávku voči spotrebiteľovi, vždy ide o využitie znevýhodneného postavenia spotrebiteľa, a tým o agresívnu obchodnú prax?
5. V prípade zápornej odpovede na štvrtú otázku: Majú sa článok 4 ods. 1 a článok 7 [smernice 93/13] v spojení s článkom 8 [smernice 2005/29] vykladať v tom zmysle, že v jednostrannom súdnom konaní, ako je konanie o vydanie platobného rozkazu, na ktorom sa spotrebiteľ nezúčastňuje, môže súd odôvodniť pochybnosti o tom, že podmienka zmluvy je nekalá iba tým, že má podozrenie, že spotrebiteľ túto podmienku akceptoval na základe nekalej obchodnej praxe, alebo musí poslednú menovanú skutočnosť s istotou konštatovať?

6. Má sa článok 15 ods. 2 [smernice 2008/48] vykladať v tom zmysle, že toto ustanovenie sa má uplatňovať v prípadoch, keď je zmluva o úvere spojená s doplnkovou službou, konkrétne poskytnutím ručenia prostredníctvom tretej osoby za úhradu, a otvára spotrebiteľovi možnosť uplatniť nielen jeho nároky z dôvodu konania ručiteľa v rozpore s jeho povinnosťami, ako je napríklad zaplatenie po uplynutí zákonnej lehoty, ale aj procesné námietky, ktoré vylučujú existenciu jeho záväzku voči ručiteľovi?
7. Umožňuje článok 15 ods. 2 [smernice 2008/48] v spojení so zásadou efektivity, resp. umožňujú – za predpokladu, že zmluva o úvere a zmluva o ručení predstavujú spojené transakcie – články 5 a 7 [smernice 93/13] v spojení s bodom 1 písm. b) a c) prílohy k tejto smernici vnútroštátnu judikatúru, podľa ktorej ručiteľ zmluvy spojenej so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, ktorý dostal od spotrebiteľa odmenu za zabezpečenie zmluvy o úvere a ktorý na základe ustanovenia zmluvy zaplatil veriteľovi napriek uplynutiu lehoty podľa článku 147 ZZD – ktorá podľa judikatúry spôsobuje úplný zánik ručenia –, sa napriek tomu môže odvolávať na to, že vstúpil do práv pôvodného veriteľa, a s odvolaním sa na rozpornú judikatúru týkajúcu sa uplatňovania zákona žiadať od dlžníka platbu?
8. Má sa článok 3 písm. g) [smernice 2008/48] v spojení s článkom 5 [smernice 93/13] vykladať v tom zmysle, že v prípade, že v zmluve o úvere je stanovená povinnosť uzavrieť pripojenú zmluvu o ručení, čo vedie k zvýšeniu celkovej sumy úverového záväzku, sa [RPMN] úveru musí vypočítavať aj podľa normatívu splátok zvýšených so zreteľom na odmenu ručiteľa? Je v takom prípade relevantná skutočnosť, kto vybral ručiteľa a či je osobou prepojenou s hlavným veriteľom?
9. Má sa článok 10 ods. 2 písm. g) smernice [2008/48] vykladať v tom zmysle, že nesprávny údaj o [RPMN] uvedený v zmluve o úvere uzatvorenej medzi podnikateľom a spotrebiteľom ako úverovým dlžníkom sa má považovať za chýbajúcu informáciu o [RPMN] v zmluve o úvere a vnútroštátny súd musí uplatniť právne následky stanovené vnútroštátnym právom pre prípad chýbajúcej informácie o [RPMN] v zmluve o spotrebiteľskom úvere? Má sa vychádzať z toho, že tieto dôsledky sú kogentne záväzné aj pre ručiteľa, ktorý zaplatil, vo vzťahu k spotrebiteľovi?
10. Má sa článok 23 druhá veta smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že sankcia stanovená vnútroštátnym zákonodarcom v podobe neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorej sa má splatiť iba poskytnutá istina, sa má považovať za primeranú v prípadoch, keď zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje presný údaj o [RPMN] tým spôsobom, že neuvádza náklady na profesionálneho ručiteľa vybraného veriteľom (hoci RPMN je v texte zmluvy o úvere uvedená v číselnej podobe)?
11. Má sa článok 2 ods. 2 [smernice 2009/138] v spojení s časťou A bodom 14 prílohy 1 k tejto smernici vykladať v tom zmysle, že profesionálny výkon zárobkovej činnosti ručiteľa, pri ktorom ručiaca spoločnosť platí vo všetkých prípadoch nesplnenia celkovú sumu úveru, [ktorú prijal] spotrebiteľ ako hlavný dlžník, a spotrebiteľ platí odmenu v každej splátke úveru, a to nezávisle od nesplácania úveru, predstavuje „poisťovaciu činnosť“ v zmysle uvedenej smernice?
12. V prípade kladnej odpovede na jedenástu otázku: Má sa článok 14 ods. 1 [smernice 2009/138] vykladať v tom zmysle, že osoba vykonávajúca činnosť uvedenú v jedenástej otázke podlieha povinnosti získať povolenie od vnútroštátnych regulačných orgánov, ktoré sú príslušné pre udeľovanie povolení poisťovniam?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti

- 33 Podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v právnom a skutkovom rámci, ktorý tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorého správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdný dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania predloženom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdný dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené [rozsudok z 18. júna 2024, Bundesrepublik Deutschland (Účinok rozhodnutia o priznaní postavenia utečenca), C-753/22, EU:C:2024:524, bod 44, ako aj citovaná judikatúra].
- 34 Z ustálenej judikatúry pritom tiež vyplýva, že návrh na začatie prejudiciálneho konania nemá za cieľ formulovanie poradných názorov na všeobecné alebo hypotetické otázky, ale je spojený s potrebou efektívneho riešenia sporu týkajúceho sa práva Únie (rozsudok z 31. mája 2018, Confetra a i., C-259/16 a C-260/16, EU:C:2018:370, bod 63).
- 35 Na položené otázky preto treba odpovedať s prihliadnutím na vyššie uvedené úvahy.

O prvej až desiatej otázke

- 36 Agencija za kontrol na prosročeni zadälženija spochybňuje prípustnosť prvej až štvrtej otázky a šiestej až desiatej otázky, pričom v podstate tvrdí, že majú hypotetickú povahu, keďže sa týkajú skutkových okolností, ktoré nie sú okolnosťami vo veciach samých, ako ich uviedol vnútroštátny súd. Okrem toho uvádza, že šiesta až ôsma otázka skresľujú význam pojmu „zmluva o viazanom úvere“ podľa článku 3 písm. n) smernice 2008/48 a desiatu otázku je v rozpore s ustanoveniami bulharského práva týkajúcimi sa dôsledkov nezrovnalosti pri uvádzaní RPMN.
- 37 Vzhľadom na okolnosti v konaniach vo veciach samých, ako vyplývajú z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, však nie je zjavné, že by výklad práva Únie požadovaný v rámci prvej až štvrtej otázky a šiestej až desiatej otázky nemal žiadnu súvislosť s konaniami vo veciach samých alebo že by otázky položené vnútroštátnym súdom mali hypotetickú povahu. Okrem toho otázka, či vnútroštátny súd pri formulovaní šiestej až ôsmej otázky vychádzal zo správneho výkladu pojmu „zmluva o viazanom úvere“ v zmysle článku 3 písm. n) smernice 2008/48, patrí do vecného preskúmania týchto otázok, a teda nemôže mať vplyv na ich prípustnosť. Napokon, ako vyplýva z judikatúry citovanej v bode 33 tohto rozsudku, Súdnemu dvoru neprináleží skúmať dôvodnosť výkladu vnútroštátneho práva, ktorý podal vnútroštátny súd.
- 38 Okrem toho v rozsahu, v akom sa prvá až štvrtá otázka, ako aj piata otázka týkajú výkladu smernice 93/13, treba pripomenúť, že do pôsobnosti tejto smernice, ako vyplýva z jej článku 1 ods. 1, patria zmluvy uzavreté medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom v zmysle článku 2 písm. b) uvedenej smernice. Hoci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že fyzické osoby, ktoré uzatvorili zmluvy o úvere a o ručení, o ktoré ide vo veciach samých, majú postavenie spotrebiteľov v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia, vnútroštátnemu súdu predsa len prináleží overiť, či je to skutočne tak.

- 39 Za týchto podmienok treba dospieť k záveru, že prvá až desiatá otázka sú prípustné.

O jedenástej a dvanástej otázke

- 40 Svojou jedenástou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 2 ods. 2 smernice 2009/138 v spojení s časťou A bodom 14 prílohy I k tejto smernici vykladať v tom zmysle, že vykonávanie činnosti ručiteľa za odplatu ako podnikateľskej činnosti, v rámci ktorej jednak spoločnosť poskytujúca ručenie v každom prípade nesplácania úveru zo strany dlžníka vráti veriteľovi všetky sumy dlžné na základe zmluvy o úvere, ktorú tento dlžník uzavrel, a jednak je odmena splatná v rámci každej splátky úveru bez ohľadu na takéto nesplácanie úveru, predstavuje „poisťovaciu činnosť“ v zmysle uvedenej smernice. V prípade kladnej odpovede sa vnútroštátny súd svojou dvanástou otázkou pýta, či sa má článok 14 ods. 1 smernice 2009/138 vykladať v tom zmysle, že osoba vykonávajúca túto činnosť podlieha povinnosti získať licenciu od vnútroštátnych orgánov príslušných udeľovať licencie poisťovateľom.
- 41 Treba pripomenúť, že predmetom konaní vo veciach samých sú návrhy na vydanie platobných rozkazov na zaplatenie peňažných dlhov, na ktorých sa zmluvne dohodli dlžníci a ktoré prevzali spoločnosti poskytujúce ručenie, ktoré postúpili svoje pohľadávky žalobkyniam vo veciach samých, a že v rámci týchto vecí vzniká otázka prípadnej nekalej alebo klamlivej povahy niektorých zmluvných podmienok, ako aj dôsledkov, ktoré treba prípadne vyvodiť z takejto kvalifikácie.
- 42 Bez toho, aby bolo potrebné sa venovať otázke o prípadnej uplatniteľnosti smernice 2009/138 vo veciach samých, však stačí uviesť, že táto smernice nestanovuje občianskoprávne sankcie v prípade poisťných zmlúv, ktoré by boli uzavreté v rozpore s ustanoveniami tejto smernice upravujúcimi predchádzajúce povolenie poisťovní.
- 43 Jedenásta a dvanásta otázka majú teda vzhľadom na predmet vecí samých v každom prípade hypotetickú povahu.
- 44 V dôsledku toho treba vzhľadom na judikatúru pripomenutú v bode 34 tohto rozsudku konštatovať, že jedenásta a dvanásta otázka sú neprípustné.

O veci samej

O prvej otázke

- 45 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdny dvorom, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť spor, ktorý prejednáva. Z tohto pohľadu Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 20. júna 2024, Greislzel, C-35/23, EU:C:2024:532, bod 39 a citovaná judikatúra).

- 46 V prejednávanej veci treba zohľadniť kontext, do ktorého patrí prvá otázka, ako vyplýva z vysvetlení vnútroštátneho súdu zhrnutých v bode 27 tohto rozsudku. Okrem toho v rozsahu, v akom sa táto otázka týka možnosti posúdenia nekalej povahy podmienok zmluvy o ručení, článok 6 ods. 1 smernice 93/13, ktorý sa týka dôsledkov určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky, nie je na účely odpovede na túto otázku relevantný.
- 47 Treba tiež dospieť k záveru, že svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4 ods. 2 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že bráni posúdeniu nekalej povahy podmienok zmluvy o ručení, ktoré určujú záväzky ručiteľa a dlžníka vo veci samej v situácii, v ktorej dlžník vo veci samej uzavrel zmluvu o ručení súčasne s uzavretím zmluvy o úvere a s cieľom splniť povinnosť vyplývajúcu z tejto zmluvy, pričom ručiteľ je dcérskou spoločnosťou veriteľa alebo ním vybranou osobou a poplatky za ručenie sú splatné súčasne so splátkami podľa zmluvy o úvere.
- 48 Podľa článku 4 ods. 2 smernice 93/13 sa hodnotenie nekalej povahy podmienok nevzťahuje ani na definíciu hlavného predmetu zmluvy, ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú jasné a zrozumiteľné.
- 49 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že tak z potreby jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, v zásade vyžaduje v celej Európskej únii samostatný a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou (rozsudok z 30. apríla 2014, Kásler a Káslerne Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 37).
- 50 To isté platí pre pojmy uvedené v článku 4 ods. 2 smernice 93/13, keďže toto ustanovenie neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov v súvislosti s určením jeho zmyslu a rozsahu.
- 51 Pokiaľ ide o kategóriu zmluvných podmienok, ktoré spadajú pod pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle článku 4 ods. 2 smernice 93/13, Súdny dvor rozhodol, že tieto podmienky sa majú chápať ako podmienky, ktoré upravujú základné plnenia tejto zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú. Naopak, na podmienky, ktoré majú vedľajšiu povahu vo vzťahu k podmienkam vymedzujúcim samotnú podstatu zmluvného vzťahu, by sa nemal vzťahovať pojem „hlavný predmet zmluvy“ v zmysle tohto ustanovenia (rozsudok z 20. septembra 2017, Andriuc a i., C-186/16, EU:C:2017:703, body 35 a 36, ako aj citovaná judikatúra).
- 52 Z tejto judikatúry v zásade vyplýva, že na určenie, či zmluvná podmienka spadá do „hlavného predmetu“ zmluvy, ktorej je súčasťou, treba odkázať na základné plnenia tejto zmluvy. Skutočnosť, že uvedenú zmluvu spotrebiteľ uzavrel na účely splnenia povinnosti vyplývajúcej z inej zmluvy, ktorú tento spotrebiteľ uzavrel súčasne, je v tejto súvislosti irelevantná.
- 53 Treba však zohľadniť skutočnosť, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide tak o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (rozsudok z 3. júna 2010, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, C-484/08, EU:C:2010:309, bod 27).

- 54 Vzhľadom na takéto znevýhodnené postavenie smernica 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť mechanizmus, ktorý zabezpečí, aby sa nekalé podmienky, ktoré neboli individuálne dohodnuté, mohli preskúmať, aby sa posúdila ich prípadná nekalá povaha. V rámci toho vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby vzhľadom na kritériá uvedené v článku 3 ods. 1 a článku 5 smernice 93/13 stanovil, či za konkrétnych okolností daného prípadu takáto podmienka zodpovedá požiadavkám dobrej viery, rovnosti a transparentnosti stanoveným touto smernicou (rozsudok z 30. apríla 2014, Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, bod 40).
- 55 Účinnosť tohto mechanizmu by však bola narušená, ak by predajca alebo dodávateľ mohol vylúčiť z posúdenia ich prípadnej nekalej povahy podmienky, ktoré nepatria do hlavného predmetu zmluvy, ktorú uzatvára so spotrebiteľom, tým, že by tieto podmienky uviedol v odlišnej doplnkovej zmluve, ktorej by boli hlavným predmetom, pričom spotrebiteľ by túto zmluvu na žiadosť tohto predajcu alebo dodávateľa uzavrel s dcérskou spoločnosťou tohto predajcu alebo dodávateľa, alebo s osobou, ktorú by uvedený predajca alebo dodávateľ vybral.
- 56 V takejto situácii treba obe zmluvy vnímať ako celok a v dôsledku toho posúdiť prípadnú nekalú povahu podmienok uvedených v samostatnej zmluve, pokiaľ nepatria do hlavného predmetu zmluvného vzťahu založeného medzi predajcom alebo dodávateľom na jednej strane a spotrebiteľom na druhej strane.
- 57 Túto úvahu potvrdzuje na jednej strane článok 4 ods. 1 smernice 93/13, podľa ktorého sa nekalá povaha zmluvnej podmienky hodnotí najmä so zreteľom na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením tejto zmluvy a na všetky podmienky inej zmluvy, od ktorej uvedená zmluva závisí. Je to tak na druhej strane aj z dôvodu, že článok 4 ods. 2 tejto smernice sa má vykladať reštriktívne, keďže stanovuje výnimku z mechanizmu vecného preskúmania nekalých podmienok, ako je upravený v rámci systému ochrany spotrebiteľov zavedeného uvedenou smernicou (rozsudok z 20. septembra 2017, Andrić i., C-186/16, EU:C:2017:703, bod 34 a citovaná judikatúra).
- 58 Ak tak ako vo veciach, o aké ide vo veciach samých, spotrebiteľ uzavrel súčasne s uzavretím zmluvy o úvere aj zmluvu o ručení s dcérskou spoločnosťou veriteľa alebo s osobou, ktorú si veriteľ vybral, pričom uzavretie takejto zmluvy s touto osobou je podmienkou buď získania úveru, alebo rýchlejšieho uvoľnenia požičaných finančných prostriedkov a náklady na ručenie sú splatné v rovnakom čase ako splátky zmluvy o úvere, skutočnosť, že povinnosti ručiteľa a hlavného dlžníka sú uvedené v zmluve o ručení odlišnej od zmluvy o úvere, nemôže viesť k tomu, že na ustanovenia zmluvy o ručení sa bude vzťahovať článok 4 ods. 2 smernice 93/13, pretože ak by sa na ne vzťahoval, ochrana, ktorú musí mať spotrebiteľ, ktorý sa voči predajcovi alebo dodávateľovi nachádza v znevýhodnenom postavení, by bola zbavená svojho obsahu.
- 59 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni posúdeniu nekalej povahy podmienok zmluvy o ručení, ktoré určujú záväzky ručiteľa a dlžníka vo veci samej v situácii, v ktorej dlžník vo veci samej uzavrel zmluvu o ručení súčasne s uzavretím zmluvy o úvere a s cieľom splniť povinnosť vyplývajúcu z tejto zmluvy, pričom ručiteľ je dcérskou spoločnosťou veriteľa alebo ním vybranou osobou a poplatky za ručenie sú splatné súčasne so splátkami podľa zmluvy o úvere.

O druhej a tretej otázke

- 60 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má bod 1 písm. i), j) a m) prílohy k smernici 93/13 vykladať v tom zmysle, že na zmluvnú podmienku, ktorou sa spotrebiteľ v rámci zmluvy o úvere zaväzuje uzavrieť zmluvu o ručení

s ručiteľom vybraným veriteľom, bez toho, aby tento spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy o úvere poznal totožnosť ručiteľa a obsah podmienok tejto zmluvy o ručení, sa vzťahuje niektoré z týchto ustanovení.

- 61 Ako vyplýva z článku 3 ods. 3 smernice 93/13, príloha tejto smernice obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré sa môžu považovať za nekalé. Ako vyplýva z bodu 1 písm. i), j) a m) tejto prílohy, medzi tieto zmluvné podmienky patria okrem iného podmienky, ktorých zmyslom alebo účinkom je po prvé neodvolateľne zaviazat spotrebiteľa k podmienkam, s ktorými sa skutočne nemohol oboznámiť pred uzavretím zmluvy, po druhé umožniť predajcovi alebo dodávateľovi jednostranne meniť zmluvné podmienky bez právneho dôvodu, ktorý je uvedený v zmluve, a po tretie poskytnúť predajcovi alebo dodávateľovi právo určiť, či sú tovar alebo služby dodávané v súlade so zmluvou, alebo poskytnúť im výlučné právo na výklad ktorejkoľvek podmienky zmluvy.
- 62 Treba pritom konštatovať, že podmienka, ktorou sa spotrebiteľ v rámci zmluvy o úvere zaväzuje uzavrieť zmluvu o ručení s ručiteľom vybraným veriteľom bez toho, aby tento spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy o úvere poznal totožnosť ručiteľa a obsah podmienok tejto zmluvy o ručení, nezodpovedá žiadnej zo situácií uvedených v písmenách i), j) alebo m) prílohy k smernici 93/13. Pokiaľ ide konkrétne o bod 1 písm. i), treba uviesť, že jednoduchý záväzok spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy o úvere uzavrieť zmluvu o ručení s ručiteľom vybraným veriteľom nepredstavuje zaviazanie spotrebiteľa k podmienkam, s ktorými sa skutočne nemohol oboznámiť pred uzavretím zmluvy, keďže spotrebiteľ musí na to, aby splnil tento záväzok, neskôr uzavrieť zmluvu o ručení.
- 63 Po tomto spresnení treba pripomenúť, že zoznam podmienok, ktoré možno považovať za nekalé, uvedený v prílohe k smernici 93/13, je len indikatívny. V dôsledku toho prináleží vnútroštátnemu súdu, aby overil, či podmienka zmluvy o úvere, ktorou sa spotrebiteľ zaväzuje uzavrieť zmluvu o ručení s ručiteľom vybraným veriteľom, bez toho, aby tento spotrebiteľ v čase prevzatia tohto záväzku poznal totožnosť ručiteľa a obsah podmienok zmluvy o ručení, spôsobuje v rozpore s požiadavkou dobrej viery značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy o úvere v neprospech spotrebiteľa, v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice. V prípade, že dospeje k záveru, že to tak je, bude potrebné túto podmienku kvalifikovať ako „nekalú“ a vyvodiť dôsledky, ktoré z tejto kvalifikácie vyplývajú pre platnosť uvedenej podmienky a prípadne zmluvy, ktorej je súčasťou.
- 64 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na druhú a tretiu otázku, ktoré treba preskúmať spoločne, odpovedať, že bod 1 písm. i), j) a m) prílohy k smernici 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že na zmluvnú podmienku, ktorou sa spotrebiteľ v rámci zmluvy o úvere zaväzuje uzavrieť zmluvu o ručení s ručiteľom vybraným veriteľom, bez toho, aby tento spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy o úvere poznal totožnosť ručiteľa a obsah podmienok tejto zmluvy o ručení, sa tieto ustanovenia nevzťahujú.

O štvrtej otázke

- 65 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, štvrtá otázka je položená na jednej strane v súvislosti s judikatúrou, podľa ktorej konštatovanie nekalosti obchodnej praktiky síce nie je spôsobilé automaticky a samo osebe preukázať nekalú povahu zmluvnej podmienky, predstavuje však jeden z prvkov, na ktorých príslušný súd môže založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok, ktoré musí podľa článku 4 ods. 1 smernice 93/13 zohľadňovať všetky okolnosti prejednávanej veci (rozsudok z 19. septembra 2018, Bankia, C-109/17, EU:C:2018:735,

bod 49 a citovaná judikatúra). Na druhej strane z jeho znenia vyplýva, že vnútroštátny súd sa ňou snaží zistiť, či situáciu, ktorej sa týka, možno vždy považovať za agresívnu obchodnú praktiku. Za týchto podmienok sú článok 5 ods. 5 a príloha I k smernici 2005/29 relevantné na zodpovedanie tejto otázky.

- 66 Treba preto dospieť k záveru, že touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 8 smernice 2005/29 v spojení s článkom 5 ods. 5 a prílohou I k tejto smernici vykladať v tom zmysle, že vkladanie podmienky, na základe ktorej musí spotrebiteľ uzavrieť zmluvu o ručení s osobou vybranou veriteľom, do zmlúv o úvere, predstavuje agresívnu obchodnú praktiku za každých okolností.
- 67 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že kapitola 2 smernice 2005/29, nazvaná „Nekalé obchodné praktiky“, obsahuje dva oddiely, konkrétne oddiel 1 týkajúci sa klamlivých obchodných praktík a oddiel 2 týkajúci sa agresívnych obchodných praktík.
- 68 Článok 5 tejto smernice, uvedený v jej kapitole 2, v odseku 1 zakazuje nekalé obchodné praktiky a v odseku 2 stanovuje kritériá umožňujúce určiť, či je obchodná praktika nekalá. Tento článok 5 v odseku 4 spresňuje, že nekalé sú najmä obchodné praktiky, ktoré sú „klamlivé“ v zmysle článkov 6 a 7 smernice 2005/29 a ktoré sú „agresívne“ v zmysle článkov 8 a 9 tejto smernice. Odsek 5 tohto článku 5 okrem toho stanovuje, že príloha I k smernici 2005/29 obsahuje výpočet tých obchodných praktík, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé, a že tento výpočet sa uplatňuje vo všetkých členských štátoch a môže byť upravený iba novelizáciou tejto smernice. Uvedený zoznam vymenúva v bodoch 1 až 23 obchodné praktiky, ktoré sa považujú za klamlivé obchodné praktiky za každých okolností, a v bodoch 24 až 31 obchodné praktiky, ktoré sa považujú za agresívne obchodné praktiky za každých okolností.
- 69 V tejto súvislosti odôvodnenie 17 smernice 2005/29 spresňuje, že s cieľom dosiahnuť čo najväčšiu právnu istotu sa iba praktiky uvedené v tejto prílohe I za každých okolností považujú za nekalé bez toho, aby ich bolo nutné posudzovať v jednotlivých prípadoch podľa ustanovení článkov 5 až 9 tejto smernice (rozsudok zo 14. novembra 2024, Compass Banca, C-646/22, EU:C:2024:957, bod 66).
- 70 Vzhľadom na to, že príloha I k smernici 2005/29 obsahuje úplný a taxatívny zoznam obchodných praktík považovaných za nekalé za každých okolností, možno takú obchodnú praktiku, o akú ide vo veci samej, považovať za agresívnu obchodnú praktiku za každých okolností v zmysle tejto smernice iba pod podmienkou, že zodpovedá jednej zo situácií vymenovaných v bodoch 24 až 31 tejto prílohy (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. novembra 2024, Compass Banca, C-646/22, EU:C:2024:957, bod 67).
- 71 Z jednoduchého čítania bodov 24 až 31 vyplýva, že táto obchodná praktika nezodpovedá žiadnej z týchto situácií.
- 72 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 8 smernice 2005/29 v spojení s článkom 5 ods. 5 a prílohou I k tejto smernici sa má vykladať v tom zmysle, že vkladanie podmienky, na základe ktorej musí spotrebiteľ uzavrieť zmluvu o ručení s osobou vybranou veriteľom, do zmlúv o úvere, nepredstavuje za každých okolností agresívnu obchodnú praktiku.

O piatej otázke

- 73 Na úvod treba uviesť, že zatiaľ čo znenie piatej otázky sa týka článku 4 ods. 1 a článku 7 smernice 93/13, povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby nekalé podmienky uvedené v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa neboli pre spotrebiteľa záväzné, je stanovená v článku 6 ods. 1 tejto smernice. Okrem toho, hoci vnútroštátny súd odkázal na článok 8 smernice 2005/29 týkajúci sa agresívnych obchodných praktík, piata otázka sa všeobecnejšie týka nekalých obchodných praktík v zmysle článku 5 tejto smernice, vo vzťahu ku ktorým sú agresívne obchodné praktiky len podkategóriou.
- 74 Vzhľadom na tieto spresnenia treba dospieť k záveru, že svojou piatou otázkou položenou pre prípad zápornej odpovede na štvrtú otázku sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu v rámci konania, ktorého sa dlžník – spotrebiteľ nezúčastňuje, môže *ex officio* vylúčiť uplatnenie podmienky zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi týmto spotrebiteľom na jednej strane a dotknutým predajcom alebo dodávateľom na druhej strane len na základe existencie pochybnosti, pokiaľ ide o možnosť, že spotrebiteľ s touto zmluvnou podmienkou súhlasil v dôsledku využitia nekalej obchodnej praktiky v zmysle článku 5 smernice 2005/29, alebo či musí byť s istotou preukázané, že došlo k využitiu takejto praktiky.
- 75 V tejto súvislosti z judikatúry pripomenutej v bode 65 vyššie vyplýva, že konštatovanie nekalosti obchodnej praktiky je len jedným z viacerých prvkov, na ktorých môže príslušný súd založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok určitej zmluvy. Tento súd totiž musí rozhodnúť o uplatnení všeobecných kritérií uvedených v článkoch 3 a 4 smernice 93/13 na konkrétnu podmienku, ktorú treba preskúmať z hľadiska všetkých okolností veci samej (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 44).
- 76 Z uvedeného vyplýva, že na účely konštatovania nekalej povahy podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom nie je vôbec potrebné preukázať existenciu nekalej obchodnej praktiky, keďže existencia pochybnosti v tejto súvislosti je skutočnosťou, ktorú možno zohľadniť v rámci preskúmania uvedeného v predchádzajúcom bode. Nič to však nemení na tom, že príslušný súd môže vylúčiť uplatnenie podmienky takejto zmluvy len vtedy, ak nadobudol presvedčenie, že táto zmluvná podmienka má nekalú povahu, pričom samotná pochybnosť v tejto súvislosti nepostačuje.
- 77 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ak vnútroštátny súd tým, že vylúči uplatňovanie nekalej zmluvnej podmienky, aby naďalej nevyvolávala záväzné účinky voči dotknutému spotrebiteľovi, odstráni nerovnováhu existujúcu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, je to pod podmienkou, že je oboznámený s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel. Z toho vyplýva, že ak dotknutý spotrebiteľ nepodal námietku, vnútroštátny súd je v prípade potreby povinný prijať *ex officio* opatrenia na vykonanie dokazovania s cieľom doplniť spis tým, že účastníkov konania pri dodržaní kontradiktórnosti vyzve, aby mu predložili doplňujúce informácie na tento účel. Tieto dôvody platia aj na konanie o platobnom rozkaze [pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. júna 2022, Profi Credit Bulgaria (Úprava *ex officio* v prípade nekalých podmienok), C-170/21, EU:C:2022:518, body 31 až 33 a citovanú judikatúru].
- 78 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na piatu otázku odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu v rámci konania, ktorého sa dlžník-spotrebiteľ nezúčastňuje, nemôže *ex officio* vylúčiť uplatnenie podmienky zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi

týmto spotrebiteľom na jednej strane a dotknutým predajcom alebo dodávateľom na druhej strane, ak nie je presvedčený, že táto podmienka sa má považovať za „nekalú“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice. Existencia pochybnosti, pokiaľ ide o možnosť, že spotrebiteľ s touto zmluvnou podmienkou súhlasil v dôsledku využitia nekalej obchodnej praktiky v zmysle článku 5 smernice 2005/29, však môže predstavovať jeden z prvkov, ktorý možno zohľadniť na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy dotknutej zmluvnej podmienky.

O šiestej a siedmej otázke

- 79 Najprv treba uviesť, že vnútroštátny súd sa svojou siedmou otázkou pýta na zlučiteľnosť vnútroštátnej judikatúry najmä s článkami 5 a 7 smernice 93/13, ako aj s bodom 1 písm. b) a c) prílohy k tejto smernici. Ako však uviedol generálny advokát v bode 23 svojich návrhov, tieto ustanovenia sa týkajú výkladu podmienok zmlúv uzavretých medzi spotrebiteľom na jednej strane a predajcom alebo dodávateľom na druhej strane a prípadnej nekalej povahy takýchto zmluvných podmienok, a nie účinkov, ktoré priamo vyplývajú z uplatnenia vnútroštátneho práva a súvisiacej judikatúry bez toho, aby mali pôvod v zmluvnej podmienke.
- 80 Na šiestu a siedmu otázku teda treba odpovedať len na základe smernice 2008/48, pričom treba uviesť, že cieľom týchto otázok je určiť prípadnú uplatniteľnosť článku 15 ods. 2 tejto smernice na zmluvy o úvere, o aké ide vo veciach samých, že toto ustanovenie sa uplatňuje len na „zmluvy o viazanom úvere“ v zmysle uvedenej smernice a že pojem „zmluva o viazanom úvere“ je definovaný v článku 3 písm. n) tejto smernice.
- 81 Vzhľadom na tieto skutočnosti treba konštatovať, že svojou šiestou a siedmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má pojem „zmluva o viazanom úvere“ v zmysle článku 3 písm. n) smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje na zmluvu o úvere, ktorej uzavretie je spojené výlučne s uzavretím zmluvy o ručení s treťou osobou, ktorej sa v tejto súvislosti poskytuje odmena, a v prípade kladnej odpovede, či sa má článok 15 ods. 2 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, podľa ktorej platí, že ak ručiteľ na základe zmluvy o ručení, odmeňovaný hlavným dlžníkom, splatil sumy dlžné na základe úveru hlavnému veriteľovi po uplynutí zákonnej lehoty, ktorá má za následok úplný zánik ručenia, tento ručiteľ sa môže aj tak dovolávať toho, že naňho prešli nároky tohto veriteľa, a požadovať od hlavného dlžníka zaplatenie takto zaplatených súm.
- 82 Z článku 3 písm. n) smernice 2008/48 vyplýva, že pojem „zmluva o viazanom úvere“ sa na účely tejto smernice vzťahuje na zmluvu o úvere, pri ktorej jednak príslušný úver slúži výhradne na financovanie zmluvy o dodaní konkrétneho tovaru alebo poskytnutí konkrétnej služby a jednak tieto dve zmluvy tvoria z objektívneho hľadiska obchodnú jednotku. Tieto dve podmienky sú kumulatívne.
- 83 Zjavne však nemožno dospieť k záveru, že zmluva o úvere, ktorej uzavretie je spojené výlučne s uzavretím zmluvy o ručení, slúži na financovanie tejto zmluvy o ručení.
- 84 Treba preto konštatovať, že takéto zmluvy o úvere nespĺňajú prvú z kumulatívnych podmienok, ktorých splnením je vymedzený pojem „zmluva o viazanom úvere“ v zmysle článku 3 písm. n) smernice 2008/48. Preto okolnosť, že takéto zmluvy tvoria obchodnú jednotku so zmluvou o ručení uzavretou s treťou osobou, ktorej sa v tejto súvislosti poskytuje odmena, aj keby bola preukázaná, nestačí na to, aby sa na ne vzťahoval tento pojem a aby v dôsledku toho spadali do pôsobnosti článku 15 ods. 2 tejto smernice.

- 85 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na šiestu a siedmu otázku odpovedať tak, že pojem „zmluva o viazanom úvere“ v zmysle článku 3 písm. n) smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že sa nevzťahuje na zmluvu o úvere, ktorej uzavretie je spojené výlučne s uzavretím zmluvy o ručení s treťou osobou, ktorej sa v tejto súvislosti poskytuje odmena.

O ôsmej otázke

- 86 Na úvod treba uviesť, že článok 5 smernice 93/13, ktorý je uvedený v znení ôsmej otázky, nie je relevantný z hľadiska problému, ktorého sa táto otázka týka.
- 87 Treba preto konštatovať, že svojou ôsmou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 písm. g) a i) smernice 2008/48 vykladať v tom zmysle, že náklady súvisiace so zmluvou o ručení, ktorú je dlžník povinný uzavrieť na základe podmienky zmluvy o úvere, ktorú uzavrel, vedúce k zvýšeniu celkovej výšky dlhu, spadajú pod pojem „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“, a teda pod pojem „RPMN“.
- 88 Podľa článku 3 písm. g) smernice 2008/48 pojem „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“ zahŕňa všetky náklady vrátane úrokov, provízií, daní a poplatkov akéhokoľvek druhu, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o úvere a ktoré sú veriteľovi známe, okrem notárskych poplatkov. V zmysle tohto ustanovenia tu patria aj náklady na doplnkové služby súvisiace so zmluvou o úvere, ak spotrebiteľ musí navyše uzavrieť zmluvu o poskytnutí služieb, aby získal úver alebo aby ho získal za ponúkaných obchodných podmienok.
- 89 Podľa článku 3 písm. i) smernice 2008/48 predstavuje RPMN celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom, vyjadrené ako percento ročne z celkovej výšky úveru, prípadne vrátane nákladov v súlade s článkom 19 ods. 2 tejto smernice.
- 90 Aby normotvorca Únie zabezpečil rozsiahlu ochranu spotrebiteľov, prijal širokú definíciu pojmu „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“, ktorá označuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť v súvislosti so zmluvou o úvere a sú veriteľovi známe [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplnkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 40 a citovaná judikatúra].
- 91 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v odôvodnení 22 smernice 2008/48 sa uvádza jednak, že sa predpokladá, že veriteľ musí mať informácie o nákladoch na doplnkové služby, ktoré spotrebiteľovi ponúka sám alebo v mene tretej osoby, s výnimkou prípadov, keď ich cena závisí od osobitnej charakteristiky alebo situácie spotrebiteľa, a jednak, že aj keď sa výška týchto nákladov nedá stanoviť vopred, spotrebiteľom by sa mali pred uzavretím zmluvy poskytnúť primerané informácie o ich existencii.
- 92 Ôsma otázka sa pritom týka prípadu zmluvy o úvere, z ktorej dlžníkovi vyplýva povinnosť uzavrieť zmluvu o ručení, aby mohol získať úver. Poskytnutie ručenia podľa tejto poslednej uvedenej zmluvy tak predstavuje službu spojenú so zmluvou o úvere v zmysle článku 3 písm. g) smernice 2008/48, a keďže uzavretie zmluvy o ručení je povinné na samotné získanie úveru, náklady súvisiace s touto zmluvou sú súčasťou „celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom“ podľa tohto ustanovenia. Podľa toho istého článku písm. i) sa preto musia zohľadniť pri výpočte RPMN.

- 93 Vzhľadom na tieto úvahy treba na ôsmu otázku odpovedať tak, že článok 3 písm. g) a i) smernice 2008/48 sa má vykladať v tom zmysle, že náklady súvisiace so zmluvou o ručení, ktorú je dlžník povinný uzavrieť na základe podmienky zmluvy o úvere, ktorú uzavrel, vedúce k zvýšeniu celkovej výšky dlhu, spadajú pod pojem „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“, a teda pod pojem „RPMN“.

O deviatej a desiatej otázke

- 94 Vnútroštátny súd sa svojou deviatou a desiatou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa článok 10 ods. 2 písm. g) a článok 23 smernice 2008/48 majú vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby sa v prípade, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neuvádza RPMN, zahŕňajúcu všetky náklady stanovené v článku 3 písm. g) tejto smernice, považovala táto zmluva za zmluvu bez úrokov a poplatkov, a tak jej zrušenie má za následok len vrátenie požičanej istiny dotknutým spotrebiteľom.
- 95 Treba pripomenúť na jednej strane, že článok 10 ods. 2 smernice 2008/48 vykonáva úplnú harmonizáciu, pokiaľ ide o náležitosti, ktoré musia byť nevyhnutne obsahom zmluvy o úvere. Na tento účel článok 10 ods. 2 písm. g) tejto smernice stanovuje, že zmluva o úvere zrozumiteľne a stručne uvádza RPMN a celkovú sumu, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané v čase uzavretia zmluvy o úvere [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplňkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 50].
- 96 Z judikatúry vyplýva, že uvedenie RPMN v zmluve o úvere má podstatný význam, najmä preto, že umožňuje spotrebiteľovi posúdiť rozsah jeho záväzku [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplňkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 51].
- 97 Na druhej strane z článku 23 smernice 2008/48 v spojení s jej odôvodnením 47 vyplýva, že hoci je voľba režimu sankcií uplatniteľných v prípade porušenia vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice ponechaná na voľnú úvahu členských štátov, takto stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. To znamená, že tvrdosť týchto sankcií musí byť primeraná závažnosti porušenia, ktoré postihujú, a to najmä zabezpečením skutočne odrádzajúceho účinku, pričom musia rešpektovať všeobecnú zásadu proporcionality [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplňkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 52].
- 98 Vzhľadom na podstatný význam, ktorý má uvedenie RPMN v takejto zmluve pre spotrebiteľa, Súdny dvor rozhodol, že vnútroštátny súd môže aj bez návrhu uplatniť vnútroštátnu právnu úpravu, podľa ktorej má neuvedenie RPMN za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplňkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 53].
- 99 Súdny dvor tiež rozhodol, že v situácii, keď zmluva o úvere uvádza odhadovanú RPMN, pričom jej presná výška sa musí špecifikovať po poskytnutí úveru, musí sa takáto sankcia zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky považovať za primeranú v zmysle článku 23 smernice 2008/48 [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplňkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 54].
- 100 Vzhľadom na podstatný charakter uvedenia RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere s cieľom umožniť spotrebiteľom poznať ich práva a povinnosti, ako aj s ohľadom na požiadavku zahrnúť do výpočtu tejto sadzby všetky náklady uvedené v článku 3 písm. g) smernice 2008/48, treba teda konštatovať, že uvedenie RPMN, ktoré verne neodráža všetky tieto náklady, zbavuje spotrebiteľa

možnosti určiť rozsah svojho záväzku rovnakým spôsobom ako neuvedenie tejto sadzby. Preto sankcia spočívajúca v zániku nároku veriteľa na úroky a poplatky v prípade uvedenia RPMN, ktorá nezahŕňa všetky uvedené náklady, odráža závažnosť takéhoto porušenia a má odrádzajúci a primeraný charakter [rozsudok z 21. marca 2024, Profi Credit Bulgaria (Doplnkové služby k zmluve o úvere), C-714/22, EU:C:2024:263, bod 55].

- 101 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na deviatu a desiatu otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 2 písm. g) a článok 23 smernice 2008/48 sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia tomu, aby sa v prípade, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neuvádza RPMN zahŕňajúcu všetky náklady stanovené v článku 3 písm. g) tejto smernice, považovala táto zmluva za bezúročnú a bez poplatkov, a tak jej zrušenie má za následok len vrátenie požičanej istiny dotknutým spotrebiteľom.

O trovách

- 102 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (desiata komora) rozhodol takto:

1. Článok 4 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni posúdeniu nekalej povahy podmienok zmluvy o ručení, ktoré určujú záväzky ručiteľa a dlžníka vo veci samej v situácii, v ktorej dlžník vo veci samej uzavrel zmluvu o ručení súčasne s uzavretím zmluvy o úvere a s cieľom splniť povinnosť vyplývajúcu z tejto zmluvy, pričom ručiteľ je dcérskou spoločnosťou veriteľa alebo ním vybranou osobou a poplatky za ručenie sú splatné súčasne so splátkami podľa zmluvy o úvere.

2. Bod 1 písm. i), j) a m) prílohy k smernici 93/13/EHS

sa má vykladať v tom zmysle, že:

na zmluvnú podmienku, ktorou sa spotrebiteľ v rámci zmluvy o úvere zaväzuje uzavrieť zmluvu o ručení s ručiteľom vybraným veriteľom, bez toho, aby tento spotrebiteľ v čase uzatvárania zmluvy o úvere poznal totožnosť ručiteľa a obsah podmienok tejto zmluvy o ručení, sa tieto ustanovenia nevzťahujú.

3. Článok 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 v spojení s článkom 5 ods. 5 a prílohou 1 k tejto smernici,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

vkładanie podmienky, na základe ktorej musí spotrebiteľ uzavrieť zmluvu o ručení s osobou vybranou veriteľom, do zmlúv o úvere, nepredstavuje za každých okolností agresívnu obchodnú praktiku.

4. Článok 6 ods. 1 smernice 93/13

sa má vykladať v tom zmysle, že:

vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na vydanie platobného rozkazu v rámci konania, ktorého sa dlžník-spotrebiteľ nezúčastňuje, nemôže *ex officio* vylúčiť uplatnenie podmienky zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi týmto spotrebiteľom na jednej strane a dotknutým predajcom alebo dodávateľom na druhej strane, ak nie je presvedčený, že táto podmienka sa má považovať za „nekalú“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice. Existencia pochybnosti, pokiaľ ide o možnosť, že spotrebiteľ s touto zmluvnou podmienkou súhlasil v dôsledku využitia nekalej obchodnej praktiky v zmysle článku 5 smernice 2005/29, však môže predstavovať jeden z prvkov, ktorý možno zohľadniť na účely posúdenia prípadnej nekalej povahy dotknutej zmluvnej podmienky.

5. Pojem „zmluva o viazanom úvere“ v zmysle článku 3 písm. n) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS

sa má vykladať v tom zmysle, že:

sa nevzťahuje na zmluvu o úvere, ktorej uzavretie je spojené výlučne s uzavretím zmluvy o ručení s treťou osobou, ktorej sa v tejto súvislosti poskytuje odmena.

6. Článok 3 písm. g) a i) smernice 2008/48

sa má vykladať v tom zmysle, že:

náklady súvisiace so zmluvou o ručení, ktorú je dlžník povinný uzavrieť na základe podmienky zmluvy o úvere, ktorú uzavrel, vedúce k zvýšeniu celkovej výšky dlhu, spadajú pod pojem „celkové náklady spotrebiteľa spojené s úverom“, a teda pod pojem „ročná percentuálna miera nákladov“.

7. Článok 10 ods. 2 písm. g) a článok 23 smernice 2008/48

sa majú vykladať v tom zmysle, že:

nebránia tomu, aby sa v prípade, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neuvádza ročnú percentuálnu mieru nákladov zahŕňajúcu všetky náklady stanovené v článku 3 písm. g) tejto smernice, považovala táto zmluva za bezúročnú a bez poplatkov, a tak jej zrušenie má za následok len vrátenie požičanej istiny dotknutým spotrebiteľom.

Podpisy